

Åklagarmyndighetens budgetunderlag för räkenskapsåren 2019–2021

Sammanfattning av Åklagarmyndighetens yrkanden

- Ramanslaget 1:3 Åklagarmyndigheten ska uppgå till 1 596 miljoner kronor för 2019, 1 646 miljoner kronor för 2020 och 1 696 miljoner kronor för 2021. Samtliga belopp anges inklusive pris- och löneomräkning.
- Anslaget 1:1 Biståndsverksamhet, anslagspost 44 Internationell civil krishantering ska uppgå till 8,5 miljoner kronor för åren 2019–2021. Beloppet anges inklusive pris- och löneomräkning.
- Låneramen för 2019-2021 ska uppgå till 140 miljoner kronor.
- Anslagskrediten ska vara 3 procent av anslaget.
- Räntekontokrediten i Riksgäldskontoret ska vara 5 procent av anslaget.

Åklagarmyndigheten föreslår följande finansiering för åren 2019–2021.

Översikt över verksamhetens finansiering (tkr)

Finansiering (tkr)	2018		2019	2020	2021
	2017 Utfall	Prognos	Beräknat	Beräknat	Beräknat
Anslag					
Utgiftsområde 4, anslag 1:3 Åklagarmyndigheten	1 504 577	1 531 000	1 596 000	1 646 000	1 696 000
Utgiftsområde 7, anslag 1:1 Biståndsverksamhet ap. 44	6 825	8 500	8 500	8 500	8 500
Avgiftsinkomster som disponeras	22 886	30 000	30 000	30 000	30 000
Övriga inkomster som disponeras	4 090	5 000	5 000	5 000	5 000
Summa intäkter	1 538 378	1 574 500	1 639 500	1 689 500	1 739 500

I tabellen nedan sammanfattas Åklagarmyndighetens begärda medel för ramanslaget 1:3, i förhållande till aviserade anslagsnivåer i budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1, Utgiftsområde 4).

	2018	2019	2020	2021
Anslag i 2017 års nivå	1 473	1 473	1 473	
Ramhöjning	15	15	15	
Pris- och löneomräkning	31	55	81	
Summa aviserade medel	1 519	1 543	1 569	
Begärda medel		1 596	1 646	1 696

Utveckling av anslaget 1:3 Åklagarmyndigheten

Av tabellen nedan framgår tilldelade anslag enligt regleringsbrev (inklusive pris- och löneomräkning) samt utvecklingen av antalet anställda åklagare.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Anslagsnivåer, mnkr	1 265	1 306	1 396	1 451	1 473	1 519
Antal anställda åklagare ¹	895	904	931	954	962	

Åklagarmyndighetens anslagsökningar 2015 och 2016 har främst använts för att anställa fler åklagare i syfte att kunna hantera en alltmer komplex brottslighet. Till följd av fler åklagare har även kostnader för lokaler, utrustning, utbildning och andra stödfunktioner ökat. Vidare har anslagsökningarna använts för utveckling och förvaltning av myndighetens it-system.

Genom att föra anslagssparande mellan åren har ett ökat antal anställda samt stora investeringar i it-system kunnat finansieras utan höjt anslag 2017 och med en mindre anslagshöjning 2018. Under 2018 beräknas anslaget förbrukas i sin helhet.

För 2018 ökar pensionspremierna betydligt mer än vad tidigare prognoser från Statens tjänstepensionsverk visat. Jämfört med 2017 väntas kostnaden för dessa premier vara omkring 21 miljoner högre under 2018. För att klara en budget i balans har besparingar därför gjorts under 2018. Störst besparingar har gjorts inom it vilket får till följd att vissa utvecklingsprojekt inte kan genomföras 2018 samt att flera större it-investeringar förskjuts till 2019 och 2020.

¹ Avser december.

Anslagsbehov för anslag 1:3 Åklagarmyndigheten

För att upprätthålla verksamheten på en oförändrad nivå och därmed myndighetens förmåga att utreda och lagföra brott behöver Åklagarmyndigheten ökat anslag för åren 2019-2021. Ökade anslagsmedel behövs även för att kunna hantera uppskjutna it-investeringar samt genomföra nödvändiga utvecklingsåtgärder, främst inom it-verksamheten. Begärda medel innebär att verksamheten kan bedrivas med ett oförändrat antal åklagare. Några medel för att utöka antalet åklagare under perioden 2019–2021 ingår inte i begärt belopp.

För 2019 är det totala anslagsbehovet 1 596 miljoner kronor (inkl. PLO), vilket är 77 miljoner kronor högre än tilldelat anslag för 2018. De ökade kostnaderna för 2019 fördelar sig enligt följande:

Lönerelaterade kostnader för befintlig personal	50 mnkr
Lokaler och övriga förvaltningskostnader	7 mnkr
<u>Uppskjutna it-investeringar och utvecklingsverksamhet</u>	<u>20 mnkr</u>
	77 mnkr

Lönekostnaderna är högre till följd av att antalet åklagare har utökats. Under utbildningstiden stiger lönekostnaderna kraftigt från antagning till färdig kammaråklagare. Den årliga pris- och löneomräkningen kompenserar inte fullt ut för kostnadsökningarna. Genom att föra anslagssparande mellan åren har myndigheten hittills klarat den högre kostnadsnivån för fler åklagare men nu är en anslagsökning nödvändig för att kunna behålla antalet anställda. I begärt belopp ingår även kostnader för lönerevisionen 2019.

Förutsatt att pris- och löneomräkningen uppgår till minst 26 miljoner kronor för 2019, som aviserats i budgetpropositionen, behöver Åklagarmyndigheten en **ramhöjning** av anslaget med 51 miljoner kronor i förhållande till anslaget i 2018 års nivå.

Fortsatt hög arbetsbörda trots färre ärenden

De senaste åren har antalet ärenden till Åklagarmyndigheten minskat. Myndigheten har medverkat till denna utveckling i syfte att åklagarna ska ges större utrymme att leda förundersökningar i komplicerade eller omfattande brottsutredningar. Trots färre ärenden är Åklagarmyndighetens arbetsbörda oförändrat hög. Befintligt antal åklagare behövs för att på ett rättssäkert och effektivt sätt kunna hantera en allt mer komplicerad brottslighet. Den fortsatt höga arbetsbördan förklaras bland annat av följande faktorer:

- Förundersökningar har i många ärenden blivit större och brottsligheten mer komplicerad. Den utvecklingen är både en följd av samhällsutvecklingen och av en satsning och förhöjd förmåga att ta sig an svårangripna brottslighet och svårangripna brottslingar. Åklagare ägnar sig i allt högre grad åt att leda förundersökningar och driva rättegångar i svåra och komplexa ärenden. Mer resurser går åt till svårutredda brott som grova våldsbrott och våldtäkter, internationell och organiserad brottslighet, it-relaterade brott, korruptionsbrott och immaterialrättsbrott.
- Brottsförebyggande rådet konstaterar i rapporten *Stora förundersökningar och brottmål* (2017:4) att tillgängliga indikatorer pekar mot att förundersökningarnas omfattning har ökat något under senaste tioårsperioden.
- År 2016 var den genomsnittliga förhandlingstiden i domstol 35 procent längre jämfört med 2006. Utvecklingen av antalet debiterade timmar för offentliga försvarare tyder också på att ärendena har blivit mer komplexa. Antalet debiterade timmar har ökat med 60 procent över en tioårsperiod och med 16 procent de senaste fem åren.
- Stor personalomsättning av polisanställda utredare samt nyrekryteringar har medfört att åklagarnas arbete som förundersökningsledare blivit mer arbetskrävande. Oerfarna utredare kräver fler och mer detaljerade anvisningar för utredningsarbetet än erfarna. Åklagarna bidrar i allt högre grad med sådant som närmast är arbetsledning.
- Åklagare medverkar i stor utsträckning i utbildningar och handledning av polisanställda utredare.
- Digitaliseringen har medfört att mängden bevis har ökat i allt fler ärenden. Det digitala materialet kan vara omfattande och det tar tid att gå igenom för att säkerställa tillräcklig bevisning.
- Fler ärenden kräver internationell samverkan.
- Ökad åklagarnärvaro vid barnförhör för att säkerställa en hög kvalitet.
- Fler mål förekommer där man dubblar åklagare för att klara uthållighet i omfattande mål eller av säkerhetsskäl.
- Kvalitetskraven i åklagarverksamheten har ökat, bland annat till följd av ett ökat fokus på rättssäkerhet och höjda beviskrav i domstol.
- Kraven på dokumentation har ökat generellt. Exempelvis ska beslutsmotiveringar dokumenteras tydligare vid frihetsberövande.
- Åklagarna arbetar mer med frågor om utbyte av brott och utbyte av brottslig verksamhet. Under 2017 har yrkanden om förverkande av utbyte av brott eller brottslig verksamhet registrerats i 593 ärenden, vilket kan jämföras med 198 yrkanden 2012.

Sammantaget innebär detta att åklagare lägger mer tid i varje enskilt ärende jämfört med tidigare.

De stora resursförstärkningarna till Polismyndigheten talar också för att polisen efterhand kommer att kunna överlämna fler ärenden till åklagare. I den gemensamma prognosrapport som rättsväsendets myndigheter lämnar i samband med budgetunderlagen bedöms inflödet av brottsmisstankar till Åklagarmyndigheten öka med sammanlagt 17 procent under perioden 2018–2021.

Vi ser goda förutsättningar för polisen att under de kommande åren öka förmågan att utreda brott, inte minst inom områden som sexualbrott, relationsvåld och brott mot barn. Det är brottstyper där åklagares insatser inom ramen för en tidig och aktiv förundersökningsledning ofta är avgörande för att ta tillvara möjligheterna till lagföring. Det finns därför starka skäl för att behålla befintligt antal åklagare.

Konsekvenser om begärda medel inte tilldelas

Om inte begärda medel tilldelas kommer kraftiga personalminskningar att vara nödvändigt för att klara budgeten. Under åren 2019–2021 behöver antalet åklagare minska med drygt 100 åklagare (drygt 10 procent) varav minst 40 under 2019. En sådan minskning får stora konsekvenser för myndighetens resultat och uppdrag. Här redovisas bedömda konsekvenser av färre åklagare:

- Risk att Åklagarmyndigheten blir en flaskhals i rättskedjan när Polismyndighetens satsningar och rekryteringar resulterar i ett ökat antal utredda brott.
- Brist på åklagarresurser innebär att stödet till polisen blir mindre omfattande vilket kan försämra möjligheterna för att tillskotten till Polismyndigheten ska ge full effekt när det gäller utredningsverksamheten.
- Handläggningstider och kvalitet i handläggningen kan försämrars, även för allvarliga brott.
- Minskad förmåga att omhänderta stora och komplexa ärenden.
- Kompetens förloras när medarbetare slutar som inte kan ersättas med nya.
- Risk för försämrad arbetsmiljö.
- Risk att den långsiktiga kompetensuppbyggnaden skadas.
- Risk att Åklagarmyndigheten blir mindre attraktiv arbetsgivare vilket kan påverka befintlig personal men också försvåra framtida rekryteringar.

Det är viktigt att vid resurssättningen ta hänsyn till att det tar tid att anställa och utbilda åklagare. Utbildningstiden inom Åklagarmyndigheten är cirka tre år. Efter utbildningstiden tar det ytterligare några år innan åklagaren blir tillräckligt erfaren för att hantera stora och komplicerade ärenden. Åklagarmyndigheten kan utbilda endast ett begränsat antal åklagaraspiranter per år. Detta innebär att det tar mycket lång tid att åter höja kapaciteten, inom myndigheten, efter en åtstramning.

Om begärda medel inte tillförs måste neddragningar göras även inom stödverksamheten. Neddragningarna får störst konsekvenser inom it-verksamheten vilket i sin tur påverkar såväl kärn- som stödverksamheten. Inom it kan besparingar i princip inte göras på löpande drift och förvaltning, it-utrustning eller it-säkerhet under de kommande åren. Neddragningar innebär därför att inga utvecklingsåtgärder kan genomföras i befintliga system, nya utvecklingsprojekt kan inte påbörjas och pågående projekt måste avbrytas. Konkreta exempel är att beslutade åtgärder inom RIF-arbetet där Åklagarmyndigheten behöver medverka inte kan genomföras, utredningsuppdraget om e-Evidencesystemet inte kommer att kunna slutföras och kvalificerad support till åklagarna för handläggnings-systemen begränsas. Det som beskrivs här innebär omfattande konsekvenser av besparingar på it. Det är möjligt att dessa konsekvenser inte kan godtas. I så fall måste ytterligare besparingar ske genom att minska antalet åklagare.

Behov av besked om inriktning

En neddragning av verksamheten för att anpassa den till aviserade medel måste inledas redan under 2018. Det är därför angeläget att Åklagarmyndigheten så tidigt som möjligt kan få besked om den fortsatta inriktningen och regeringens bedömning av anslagsbehovet. Ett besked i den ekonomiska vårpropositionen skulle underlätta myndighetens planeringsarbete.

Anslagsbehov för anslag 1:1 Biståndsverksamhet

Åklagarmyndigheten har ett anslag för internationell civil krishantering inom anslag 1:1 för biståndsverksamheten. Anslaget för 2018 ger myndigheten ökade förutsättningar att möta den ambitionsnivå som finns avseende internationell civil krishantering inom Sverige, EU och FN.

Med den ökning av de delar av anslaget som avser förvaltningskostnader och insatsnära verksamhet som erhållits 2018 har Åklagarmyndigheten också fått

förbättrade förutsättningar att arbeta långsiktigt och möta de förväntningar som avspeglas i det särskilda regleringsbrevet.

Det förutses därför inga större förändringar i myndighetens behov under åren 2019–2021.

Investeringar i anläggningstillgångar

För perioden planeras fortsatta investeringar avseende it-verksamheten och informationssäkerhetsarbetet. Vissa investeringar som var planerade genomförs under 2017 har senarelagts. Investeringar avseende lokalanpassningar ökar till följd av en pågående genomgång av lokalsäkerheten inom myndigheten.

Nyinvesteringar i möbler och kontorsutrustning görs fortlöpande i samband med lokalanpassningar eller vid byte av lokaler. Investeringsbeloppen i nedanstående tabell inkluderar även löpande återanskaffningar.

I tabellerna nedan anges Åklagarmyndighetens totala investeringsbehov i anläggningstillgångar. Tabellerna bifogas i elektronisk form.

Verksamhetsinvesteringar						
(tkr)	År -1 Utfall	År 0 Prognos	År 1 Beräkn.	År 2 Beräkn.	År 3 Beräkn.	År 4 Beräkn.
Immateriella investeringar						
Datasystem, rättigheter m.m.	2 470	3 500	6 000	3 000	3 000	3 000
Materiella investeringar						
Maskiner, inventarier och installationer m.m.	13 219	56 300	31 600	41 000	38 500	38 000
Byggnader, mark och annan fast egendom						
Övriga verksamhetsinvesteringar	4 302	3 200	3 000	3 000	3 000	3 000
Summa verksamhetsinvesteringar	19 991	63 000	40 600	47 000	44 500	44 000
Finansiering						
Lån i Riksgäldskontoret (2 kap. 1 § kapitalförsörjningsförordningen)	19 991	63 000	40 600	47 000	44 500	44 000
Bidrag (2 kap. 3 § kapitalförsörjningsförordningen)	0	0	0	0	0	0
Finansiell leasing (2 kap. 5 § kapitalförsörjningsförordningen)	0	0	0	0	0	0
Anslag (efter medgivande av regeringen)	0	0	0	0	0	0
Summa finansiering	19 991	63 000	40 600	47 000	44 500	44 000

Låneram och räntor för verksamhetsinvesteringar						
	År -1	År 0	År 1	År 2	År 3	År 4
(tkr)	Utfall	Prognos	Beräkn.	Beräkn.	Beräkn.	Beräkn.
IB lån i Riksgäldskontoret	133 149	101 758	119 558	115 658	116 658	114 158
Nyupplåning (+)	21 414	63 000	40 600	47 000	44 500	44 000
Amorteringar (-)	-52 805	-45 200	-44 500	-46 000	-47 000	-46 000
UB lån i Riksgäldskontoret	101 758	119 558	115 658	116 658	114 158	112 158
Beslutad/föreslagen låneram	140 000	140 000	140 000	140 000	140 000	140 000
Ränteutgifter	-656	-555	0	582	1 157	1 134
Finansiering av räntor och avskrivningar						
Utgiftsområde 4 anslag 1:3	52 149	44 645	44 500	46 582	48 157	47 134
Övrig finansiering						

Övriga villkor

Räntekontokredit

Räntekontokreditens föreslås för budgetåren 2019–2021 vara 5 procent av anslaget.

Anslagskredit

Anslagskreditens föreslås för budgetåren 2019–2021 vara 3 procent av anslaget.

Låneram

Låneramen föreslås för budgetåren 2019–2021 uppgå till 140 000 tkr.